

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA**HOTĂRÂRE** nr. _____

din _____ 2023

Chișinău

**cu privire la aprobarea Programului de sprijin pentru dezvoltarea
întreprinderilor mici și mijlocii în domeniul turismului rural**

În temeiul art. 9 alin. (1) lit. a) din Legea nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 306-313, art. 651), cu modificările ulterioare, Guvernul

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă:
 - 1) Programul de sprijin pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii în domeniul turismului rural, conform anexei nr.1;
 - 2) Planul de implementare a activităților Programului de sprijin pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii în domeniul turismului rural, conform anexei nr. 2;
2. Implementarea Programului de sprijin pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii în domeniul turismului rural se pune în sarcina Instituției Publice "Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului".
3. Instituția Publică "Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului" va elabora Manualul operațional necesar pentru implementarea Programului de sprijin pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii în domeniul turismului rural, care va conține etapele și modul de implementare a acestuia, precum și va asigura publicarea, pe pagina web oficială a instituției, a unui ghid de aplicare la Programul nominalizat.

4. Finanțarea activităților în cadrul Programului de sprijin pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii în domeniul turismului rural se va efectua din contul și în limitele alocațiilor bugetului Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, precum și din contul asistenței financiare externe.

5. Activitățile de finanțare în cadrul Programului de sprijin pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii în domeniul turismului rural constituie o schemă de ajutor de minimis și cad sub incidența prevederilor Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și Regulamentului privind ajutorul de minimis, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 01/2020.

6. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării.

7. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PRIM – MINISTRU

Dorin RECEAN

Contrasemnează:

**Viceprim-ministru,
ministrul dezvoltării economice
și digitalizării**

PROGRAMUL
de sprijin pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii
în domeniul turismului rural

CAPITOLUL I
DISPOZIȚII GENERALE

1. Scopul Programului de sprijin pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii în domeniul turismului rural (în continuare – *Programul "Turism rural"*) este de a contribui la dezvoltarea economiei naționale prin activități de turism rural, favorizând inițiative de antreprenoriat în cadrul ecosistemului IMM-urilor din domeniul turismului rural și valorificând resursele naturale și culturale ale localităților din mediul rural.

2. Obiectivul general al Programului este creșterea nivelului de competitivitate al întreprinderilor micro, mici și mijlocii din domeniul turismului pentru dezvoltarea produselor și serviciilor pe întreg lanțul valoric al turismului rural.

3. Programul este orientat spre atingerea următoarelor obiective specifice:

- 1) creșterea gradului de conștientizare cu privire la importanța valorificării în scop turistic și promovării patrimoniului cultural național;
- 2) dezvoltarea de produse și servicii turistice de către IMM-uri;
- 3) îmbunătățirea și diversificarea ofertelor locale și regionale de turism rural;
- 4) sporirea numărului de locuri de muncă, menținerea unor meserii tradiționale, atragerea populației în practicarea diferitelor forme de turism.

4. În sensul prezentului Program se definesc următoarele noțiuni:

ecosistemul IMM-urilor din domeniul turismului rural – ansamblul întreprinderilor mici și mijlocii care activează în domeniul turismului rural;

lanț valoric al turismului rural – este succesiunea activităților primare și de sprijin care sunt fundamentale din punct de vedere strategic pentru performanța domeniului turistic.

Procese legate, cum ar fi elaborarea politicilor și planificarea integrată, dezvoltarea și ambalarea produselor, promovarea și marketingul, distribuția și vânzările, operațiunile și serviciile de destinație sunt activitățile principale cheie ale lanțului valoric al turismului.

Activitățile de sprijin implică transportul și infrastructura, dezvoltarea resurselor umane, dezvoltarea tehnologiei și a sistemelor și alte bunuri și servicii complementare care pot să nu fie legate de afacerile de bază din turism, dar au un impact mare asupra valorii turismului.

turism rural - formă de turism desfășurată în mediul rural și orientată spre utilizarea resurselor turistice locale (naturale, culturale, etc.), cunoașterea mediului rural, activităților specifice acestuia, obiceiurilor și tradițiilor locale, gospodăriilor țărănești și de fermier, etc.;

unități de cazare și/sau de alimentație - structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare și servire a mesei, definite conform Hotărârii Guvernului nr. 643/2003.

CAPITOLUL II

CRITERII ȘI DOMENII DE ELIGIBILITATE

5. Programul este destinat întreprinderilor micro, mici și mijlocii, definite potrivit prevederilor Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, cu excepția întreprinderilor de stat și municipale.

6. Beneficiarii sunt selectați conform criteriilor și priorităților prezentului Program, în limitele bugetului disponibil.

7. Solicitanții, la momentul aplicării la Program, desfășoară activitate de antreprenariat în turism pe teritoriul Republicii Moldova, în unitățile administrativ-teritoriale de nivelul întâi: sate, comune și orașe cu o populație de până la 30 000 de locuitori (conform ultimului recensământ al populației), care conține dezvoltare de produs turistic, de infrastructură turistică, activități de cazare și/sau alimentație a turiștilor, activități de agrement.

8. Prioritate în cadrul Programului se acordă:

1) unităților de cazare și/sau de alimentație din spațiul rural, clasificate în corespundere cu Normele metodologice și criteriile de clasificare a structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare și servire a mesei, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 643/2003;

2) solicitanților care demonstrează o evoluție sustenabilă a indicatorilor economici, conform situațiilor financiare din ultimii 2 ani de activitate.

3) grupurilor de întreprinderi afiliate ale căror praguri financiare și de salariați nu depășesc plafoanele articolului 4 din Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii.

CAPITOLUL III

COMPONENTELE PROGRAMULUI ȘI ACTIVITĂȚILE PRINCIPALE

9. Programul este structurat în următoarele componente:

- 1) Componenta I – Informare și promovare;
- 2) Componenta II – Suport financiar nerambursabil;
- 3) Componenta III – Monitorizare și evaluare.

Secțiunea 1

Componenta I - informare și promovare

10. **Componenta I** include un set de activități complexe și are ca scop diseminarea informației privind derularea implementării tuturor etapelor, obiectivele și condițiile Programului, pentru a atrage grupul-țintă în număr suficient.

11. Instituția Publică Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (în continuare IP ODA), în colaborare cu Ministerul Culturii și autoritatea de implementare a politicilor în domeniul turismului vor elabora materiale promoționale și vor organiza evenimente pentru promovarea Programului, precum:

- 1) sesiuni de informare, evenimente tematice;
- 2) emisiuni TV și radio la posturile naționale și locale;
- 3) alte elemente de vizibilitate.

12. IP ODA va acorda suport informațional autorităților publice locale, întreprinderilor mici și mijlocii, altor instituții/organizații de suport în afaceri în scopul promovării Programului Turismului rural.

Secțiunea a 2-a

Componenta II - suport financiar nerambursabil

13. Suportul financiar se acordă sub formă de finanțare nerambursabilă (grant), având ca scop dezvoltarea produselor și serviciilor întreprinderilor mici și mijlocii în domeniul turismului rural.

14. Suportul financiar nerambursabil este de maxim 70 % din valoarea proiectului investițional și nu poate depăși suma de 500 000 de lei per beneficiar.

15. Suportul financiar nerambursabil se acordă pentru stimularea și consolidarea sectorului IMM-urilor în vederea extinderii și diversificării ofertei turistice în regiunile rurale, pentru a realiza o diversificare mai bună a infrastructurii, produselor și serviciilor lanțului valoric al turismului rural. Resursele financiare acordate sub formă de grant în cadrul acestei direcții urmează a fi utilizate pentru una sau mai multe dintre următoarele activități:

1) reparația/mobilarea/echiparea unităților de cazare și/sau de alimentație, precum și a unităților de agrement destinate turismului rural, costurile cărora nu trebuie să depășească 50 % din valoarea grantului;

2) restaurarea și menținerea stilului tradițional al încăperilor, mobilei, costurile cărora nu trebuie să depășească 50 % din valoarea grantului;

3) amenajarea de spații/ achiziționarea de echipamente pentru activități de agrement și sport, achiziționarea și amplasarea (instalarea și servicii aferente) indicatoarelor turistice, costurile cărora nu vor depăși 50 % din valoarea grantului;

4) servicii de design, arhitectură și consultanță pentru menținerea autenticității unităților de primire a turiștilor și echipamentului, instrumentarului utilizat, costurile cărora nu vor depăși 20% din valoarea grantului.

5) achiziționarea de articole tematice, pentru furnizarea serviciilor turistice specializate, costurile cărora nu vor depăși 50 % din valoarea grantului;

6) îmbunătățirea infrastructurii digitale, costurile cărora nu vor depăși 30% din valoarea grantului;

7) activități și produse de promovare, cum ar fi campanii de promovare pe rețelele de socializare, pliante și broșuri de promovare tipărite, broșuri de promovare digitale, obiecte de semnalizare turistică, acțiuni și materiale de marketing și promovare a destinației, organizarea de info-tururi, costurile cărora nu vor depăși 20% din valoarea grantului.

8) instruirii specializate, certificări în domeniu, afilieri la organizații specializate, costurile cărora nu vor depăși 20% din valoarea grantului.

16. Cheltuieli neeligibile din contul suportului financiar nerambursabil, precum și contribuției proprii în cadrul Programului sunt:

- 1) costuri de bunuri și servicii ori cota-parte a acestora acoperite de alte programe/proiecte de asistență și/sau subvenții de stat, inclusiv contribuția proprie;
- 2) cheltuieli generate de rata de schimb valutar;
- 3) costuri suportate înainte de depunerea formularului la Componenta II;
- 4) impozite și taxe, inclusiv TVA;
- 5) servicii de transport;
- 6) plăți efectuate în numerar;
- 7) finanțarea costurilor de leasing, credit, inclusiv dobânzile și comisioanele aferente;
- 8) costuri de arendă sau locațiune a spațiilor/oficiilor/terenurilor necesare activității;
- 9) consumabile și cheltuieli administrative;
- 10) cheltuieli de remunerare a personalului.

17. Pentru a participa la Program, fiecare solicitant depune un formular de aplicare, care conține în mod obligatoriu un set de documente conform Manualului operațional pentru implementarea Programului.

18. Perioada de înscriere și de depunere a dosarelor este anunțată pe paginile web oficiale ale Ministerului Economiei, Ministerului Culturii și IP ODA, precum și în mijloacele mas-media și pe rețele de socializare.

19. Modalitatea de selectare a beneficiarilor **Componentei II** este prevăzută în Manualul operațional pentru implementarea Programului și descrisă în ghidul de aplicare la Program.

20. Suportul financiar nerambursabil este transferat direct către beneficiar în două tranșe:

- 1) **I tranșă** – în cuantum de 50 % din valoarea aprobată a grantului, după prezentarea setului complet de acte ce confirmă investirea contribuției proprii;
- 2) **II tranșă** – în cuantum de 50 % din valoarea aprobată a grantului, după implementarea completă a proiectului investițional, cu condiția prezentării setului complet de acte confirmative.

21. Întreprinderile mici și mijlocii care nu dispun de suficiente resurse financiare proprii pentru implementarea proiectului investițional aprobat vor putea acoperi insuficiența de capital din surse creditare. În acest sens, întreprinderile mici și mijlocii pot beneficia, după caz, de o garanție financiară emisă de Fondul de garantare a creditelor pentru întreprinderile mici și mijlocii, în baza Hotărârii Guvernului nr. 828/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la Fondul de garantare a creditelor pentru întreprinderile mici și mijlocii.

22. Întreprinderile mici și mijlocii pot solicita suport financiar până la atingerea limitei plafonului stabilit în Program, cu respectarea cerințelor privind ajutorul de stat.

Componenta III – monitorizare și evaluare

23. Activitățile **Componentei III** au ca scop monitorizarea realizării proiectelor investiționale, identificarea și diminuarea riscurilor care pot provoca situații de criză, determinarea tacticilor de comunicare cu beneficiarii de resurse financiare nerambursabile, precum și evaluarea impactului acestora, ceea ce presupune:

- 1) monitorizarea beneficiarului de către IP ODA;
- 2) urmărirea respectării condițiilor și utilizării resurselor financiare conform destinației stabilite în contractul de finanțare nerambursabilă;
- 3) evaluarea impactului asupra întreprinderii, sectorului/mediului economic și social în general;
- 4) monitorizarea beneficiarilor Programului pentru o perioadă de 36 de luni de la data prezentării setului complet de acte care confirmă utilizarea resurselor financiare conform destinației.

24. În cazul nerespectării condițiilor Programului, beneficiarul grantului este obligat să ramburseze mijloacele financiare acordate.

25. IP ODA efectuează monitorizarea la etapa post finanțare, verificarea finală aferentă monitorizării și solicită de la beneficiari, la necesitate, rapoarte de performanță cu informații necesare.

Capitolul IV

PROCESUL DE IMPLEMENTARE A PROGRAMULUI

Secțiunea 1

Perioada de implementare a Programului și estimarea costurilor

26. Termenul de implementare a Programului este de 36 de luni, cu posibilitatea de a fi prelungit pe baza mijloacelor financiare suplimentare disponibile.

27. Implementarea Programului presupune un buget estimativ de 30 000 000 de lei, cu posibilitatea de a fi supliniți cu fonduri ale donatorilor locali și externi.

Secțiunea a 2-a

Indicatorii Programului

28. Indicatorii de produs:

- 1) cel puțin 200 de IMM-uri vor beneficia de suport consultativ;
- 2) 10 activități de mediatizare și informare organizate cu privire la promovarea Programului;
- 3) 10 evenimente de promovare (expoziții, sărbători, festivaluri, ateliere, mese rotunde, etc.) dedicate IMM-urilor din domeniul turismului rural;
- 4) cel puțin 50 întreprinderi susținute financiar.

29. Indicatorii de rezultat:

- 1) cel puțin 60% din beneficiari vor înregistra o creștere economică;

- 2) volumul de investiții în economia națională va fi în creștere cu circa 40 000 000 lei;
- 3) cel puțin 100 de locuri de muncă vor fi menținute și 50 noi create;
- 4) cel puțin 25 de întreprinderi își vor diversifica gama de servicii și produse.

Secțiunea a 3-a

Implementarea și coordonarea Programului

30. Implementarea Programului se va realiza de către IP ODA în conformitate cu Manualul operațional pentru implementarea acestuia.

31. Pentru gestionarea eficientă, IP ODA va conecta prezentul Program la sistemul informațional de management intern.

32. IP ODA va elabora și va prezenta anual Consiliului Instituției Publice Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului și Ministerului Economiei rapoarte privind implementarea Programului și atingerea indicatorilor planificați.

33. Comitetul de finanțare și risc al IP ODA examinează raportul de evaluare a dosarelor solicitanților de suport din cadrul programelor de stat și va decide cu privire la acceptarea sau respingerea acestora.

34. În procesul de examinare, Comitetul de finanțare și risc al IP ODA se va conduce de condițiile și criteriile de evaluare stipulate în prezenta hotărâre și Manualul operațional de implementarea Programului.

Secțiunea a 4-a

Supravegherea și coordonarea Programului

35. Funcția de supraveghere și de evaluare a activităților și a modului de implementare a Programului este exercitată de către Consiliul IP ODA.

36. Pornind de la atribuțiile funcționale și drepturile Consiliului IP ODA, prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 487/2022 cu privire la organizarea și funcționarea Instituției Publice Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului și în vederea gestionării eficiente a Programului, Consiliul exercită următoarele atribuții:

- 1) aprobă Manualul operațional pentru implementarea Programului;
 - 2) aprobă raportul anual de implementare a Programului;
 - 3) soluționează probleme care nu contravin legislației.
37. Toate deciziile Consiliului IP ODA se fixează în procesele – verbale ale ședințelor.

